

Osobnosť otca a školské výsledky dieťaťa

Magdaléna Nakielska

30. septembra 2021 ✚ Spoločnosť

Začiatok školského roka máme za sebou, naše ratolesti sa vrátili k školským povinnostiam a každým dňom sa stretávajú s novými výzvami. Školské problémy vznikajú, keď dieťa tieto nové výzvy nezvláda a „resty“ sa hromadia. V tejto chvíli nie je ľahké byť rodičom. Nie všetci rodičia vedia, v čom sa skrývajú školské problémy a ako môžu svojim deťom pomôcť.

Zdroj Pxhere

Zvláštnu úlohu v intelektuálnom vývoji dieťaťa zohráva otec. Učí dieťa zodpovednosti, dáva mu pocit bezpečia, uvádza ho do sveta dospelých. Vedomé zapájanie otca do učebného procesu dieťaťa, vedie k lepšiemu rozvoju mladého človeka v oblasti poznávania, čo sa takisto odráža na školských výsledkoch.

Akým spôsobom môže otec ovplyvniť intelektuálny vývoj dieťaťa? V prvom rade ide o to, vytvoriť priaznivé prostredie na učenie a povzbudzovať k duševnému úsiliu. Výchova v tomto smere vedie k „sebavýchove“ – mladý človek tak bude schopný samostatne pracovať na sebe samom a na svojej osobnosti. Čím viac sa otec zapája do práce s dieťaťom v školskom veku, tým viac sa zvyšuje pravdepodobnosť úspechu výchovy k samostatnosti a vlastnému uvedomeniu si nutnosti ďalšieho rastu.

Otec vytvára prostredie vhodné k učeniu

Aby dieťa mohlo byť v škole úspešné, musí mať predovšetkým dobré domáce podmienky, prostredie, ktoré by ho povzbudzovalo k duševnej práci.

Jedným z rozšírených problémov u školákov je dyslexia a dysgrafia. Tento problém má často korene v rodine. Problémy s čítaním a písaním začínajú dávno predtým, než ide dieťa do školy – keď rodičia zanedbávajú rozhovory s dieťaťom od prvých mesiacov jeho života. V neskoršom období vývoja dieťaťa hrá dôležitú úlohu čítanie rozprávok a nenásilné povzbudzovanie k samostatnému čítaniu. Otec, ktorý číta knihu alebo noviny, pracuje na počítači, dieťaťu ukazuje, že čítanie a písanie je zároveň praktická nutnosť či dokonca zábava.

Na výsledky učenia má tiež vplyv prítomnosť otca, jeho skutočný kontakt s dieťaťom. Vedecké výskumy potvrdzujú, že intelektuálne najlepšie vyvinutí chlapci majú otca, s ktorým trávajú veľa času, ich otcovia pred

nich stavajú kreatívne úlohy a ponechávajú im primeranú voľnosť k ich plneniu.

Rola otca je takisto nezastupiteľná aj pri rozvoji matematického myslenia. Učí ho vnímať javy v matematicko-priestorových pojmoch (na rozdiel od matky, ktorá dieťaťu ukazuje skôr vnútorný svet). Je dôležité, aby otec dieťa zapájal do každodenných prác, do práce na záhrade alebo do drobnej opravy automobilu. To sú príležitosti, keď môže riešiť jednoduché matematické úlohy, napr. koľko pletiva je potrebné na ohraničenie záhradky, koľko benzínu musíme natankovať na cestu za babičkou.

Psychológovia tvrdia, že nedostatok otcovskej starostlivosti má väčší vplyv na zlé školské výsledky u chlapcov ako u dievčat. Na druhej strane však otec viac ovplyvňuje tvorivé myslenie dievčat, pretože tvorivý prístup je vlastný skôr ľuďom, ktorí zachovávajú si vlastnosti svojho pohlavia, prijímajú vlastnosti opačného pohlavia. Takto prítomnosť otca rozvíja u dievčat kreativitu.

Otec motivuje k duševnému úsiliu

Motivácia spočíva v tom, aby si jedinec uvedomil svoje možnosti, čo sa týka študijných výsledkov, pričom u svojich najbližších nachádza podporu svojich duševných schopností, a to dodávaním odvahy a preukazovaním uznania za dosiahnuté výsledky.

Zdroj: Pxhere

Rola otca a matky sa tu líši. Matka obvykle častejšie pomáha dieťaťu s učením, preto sú jej pochvaly pre dieťa akosi prirodzenejšie, bežnejšie. Pochvala otca nie je každodenná, preto je pre dieťa viac výnimočná, a práve s ohľadom na túto výnimočnosť predstavuje veľmi dôležitý prvok podpory pri vzdelávaní mladého človeka. Výskumy potvrdzujú, že vedomie vlastných schopností u chlapcov závisí od toho, ako ich schopnosti vnímajú otcovia.

Výsledky psychologických výskumov rovnako svedčia o nutnosti prebúdzat v dieťati osobitnú túžbu po poznaní, snahu dosiahnuť výsledok.

To v značnej miere závisí na otcovi, a na jeho pôsobení pri výchove. Nejde o to, aby bol otec zbytočne prísny alebo bezohľadný vo svojich nárokoch na dieťa. Je zaujímavé, že dievčatá, ktoré vnímajú svojich otcov ako starostlivých, dosahujú lepšie študijné výsledky než tie, ktoré považujú svojich otcov za prísnych. Vhodné stotožnenie sa s otcom má u synov podstatný vplyv na úroveň nárokov na seba samého.

Prieskum medzi mladými z prvých tried stredných škôl ukázal, že mladí, u ktorých sa prejavujú značné nedostatky v zvládaní školskej látky, vnímajú svojich otcov ako odťažitých a citovo chladných. Úspešnejší žiaci označovali svojich otcov za milujúcich, chápaných a ústretových.

Láska matky k dieťaťu je nezištná, avšak lásku otca (či presnejšie jej prejavy) si musí dieťa v určitom zmysle zaslúžiť. „Zaslúžiť si lásku“ je základom rozvoja dieťaťa. Prívetivé slová otca, napr. „Som si istý, že dokážeš postaviť z kociek krajší dom“ alebo „Keď ten obrázok ešte krajšie vyfarbiš, urobíš mi radosť“, sú príležitosťou k riešeniu a konzultácii problémov, ktoré sa vyskytnú.

Kritické, ale srdečné zhodnotenie výsledkov dieťaťa ho motivuje k rozmyšľaniu a tým aj k duševnému rozvoju. Umiernené preukazovanie záporných otcovských citov je nevyhnutné k tomu, aby si dieťa uvedomovalo svoje schopnosti a neochabovalo v intelektuálnom úsilí. Vďaka citovej vyrovnanosti otca si dieťa ľahšie osvojuje pravidlá spoločenského života a lepšie ich vníma.

Otec dokáže dieťa najlepšie motivovať k učeniu: kladením požiadaviek ho učí hľadať riešenia problémov. Vďaka prítomnosti otca si dieťa uvedomuje vlastné schopnosti a nadobúda sebadôveru. Preto v neskoršom období dospievania rastú aj jeho ciele.

Školský rok je výzvou nielen pre žiakov, ale aj pre ich rodičov, predovšetkým otcov. Už teraz je nutné dbať na to, aby priniesol uspokojivé výsledky a povzbudil žiakov k ďalšiemu duševnému úsiliu.

Magdaléna Nakielska vyučuje na Lublinskej katolíckej univerzite.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/osobnost-otca-a-skolske-vysledky-dietata/>